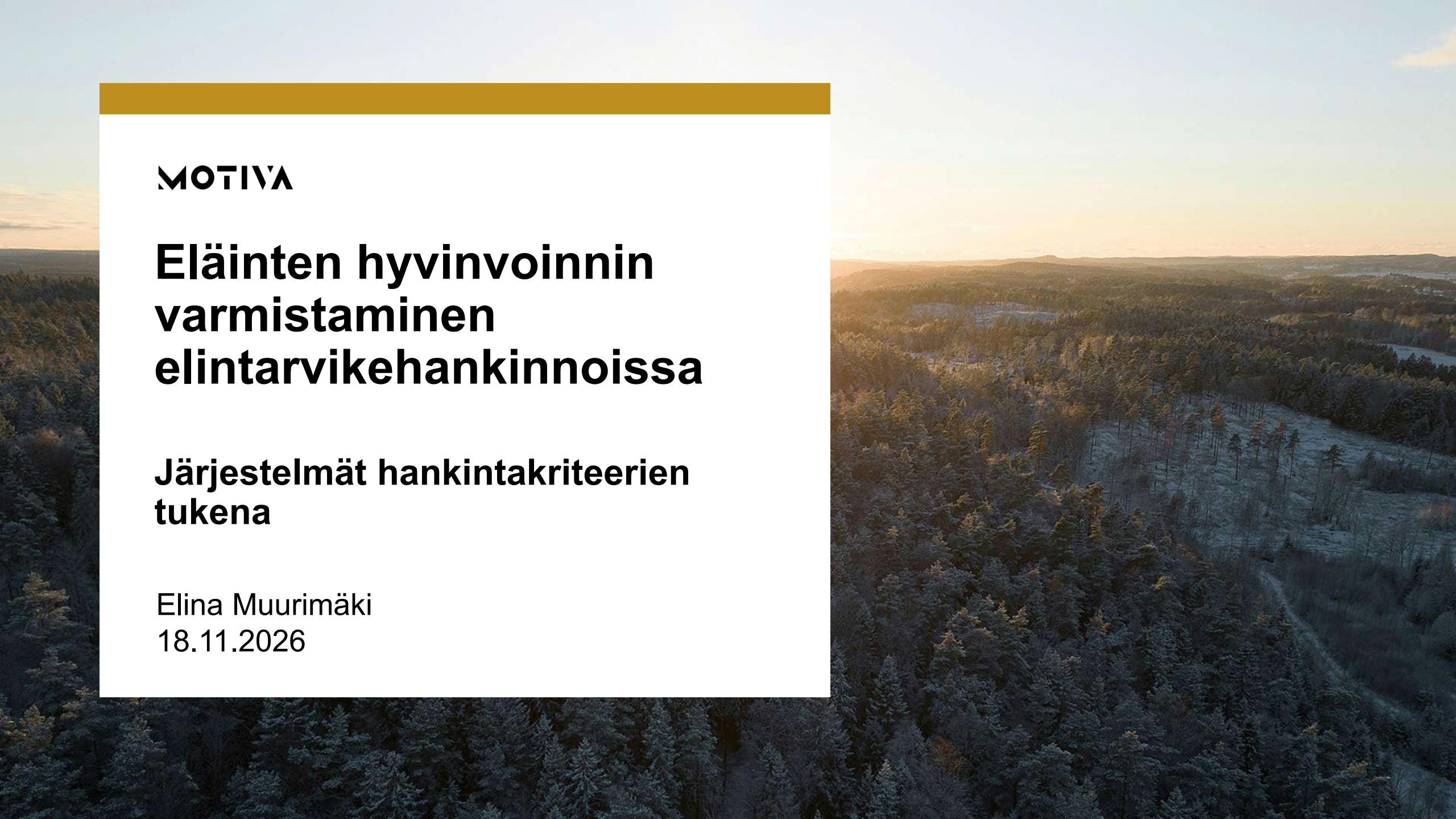

Eläinten hyvinvoinnin varmistaminen elintarvikehankinnoissa

Järjestelmät hankintakriteerien tukena

Elina Muurimäki
18.11.2026

Käytännönasiat

Tilaisuus tallennetaan

Esitykset ja tallenne jaetaan osallistujille tilaisuuden jälkeen.

Kysymykset chatissa

Jätä kysymys chattiin. Nostamme kysymyksiä puheenvuoron jälkeen.

Mikrofoni mykistettynä

Pidäthän mikkisi mykistettynä tilaisuuden ajan, kiitos!

Ohjelma

Klo 13.00	**Tervetuloa ja tilaisuuden avaus** erityisasiantuntija Auli Väänänen, maa- ja metsätalousministeriö
	Esimerkkejä eläinten hyvinvoinnin vastuullisuuskriteereistä, johtava asiantuntija Elina Muurimäki, Motiva
	Eläinten hyvinvoinnin järjestelmät hankintojen tukena - Sikavan, Nasevan ja siipikarjan järjestelmein hyödyntäminen hankinnoissa toiminnanjohtaja Ina Toppari Eläinten terveys ETT ry
Klo 14.50	**Tilaisuuden yhteenveto**

Kriteeripankki

Maksuton työkalu hankintoihin

- Tilaajien ja toimittajien käytössä
- Valmiita vastuullisuuskriteereitä hankinnoissa sovellettavaksi
- Tietoa tuoteryhmän vastuullisuusvaikutuksista
- Ohjeet vaatimuksen todentamiseen

Kriteerit ovat

- Markkinatilannetta vastaavia: kriteerit täyttäviä tuotteita/palveluita saatavilla
- Markkinaa kannustavia
- Syrjimättömiä ja vertailukelpoisia

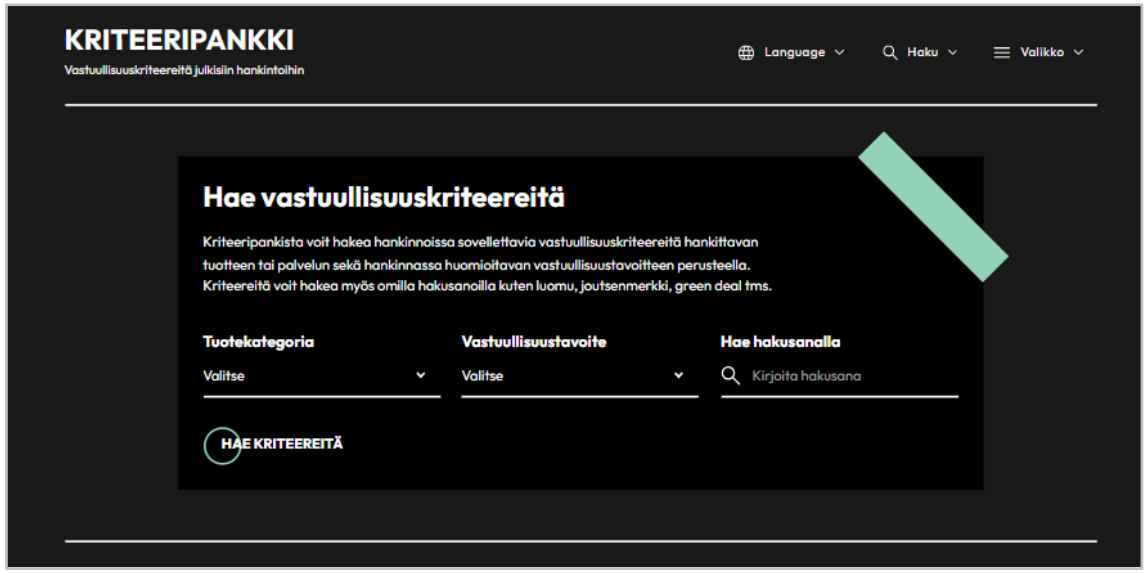

Kriteeripankin etusivu: hae kriteereitä tuotekategorian, vastuullisuustavoitteen tai hakusanan mukaan.

www.kriteeripankki.fi

Kriteeristä löytyvät tiedot

Kriteerissä on

- Tarjouspyyntöön kopioitava kriteeriteksti
- Todentamisen tapa
- Kriteerin julkaisuajankohta
- Ohjeita kriteerin käyttöön ja perustelut

Kriteerin taso

- Perustaso = markkinoilla hyvä saatavuus
- Edelläkävijätaso = toimittajalle haastavampi, pienempi saatavuus, tietopyyntö tai markkinavuoropuhelu suositeltava kriteeriä ensi kertaa käytettäessä

Huom: Kriteeripankki ei suosittele tai valitse kriteereitä hankintaasi!

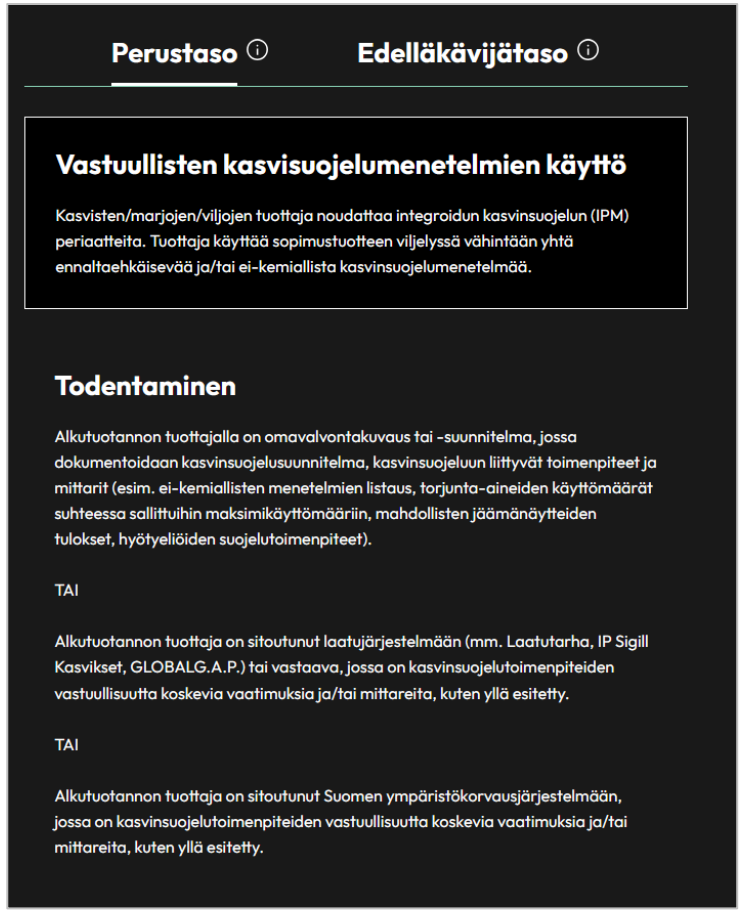

Esimerkki kriteerisivusta Kriteeripankissa

Eläinperäisten tuotteiden kriteerit

- Kriteeripankki kattaa tällä hetkellä
  - Maito ja maitotuotteet
  - Naudanliha ja –lihatuotteet
  - Sianliha ja –lihatuotteet
  - Siipikarjanliha ja –lihatuotteet, muna ja munatuotteet
  - Lampaanliha ja -lihatuotteet
- Todentamisen keinoina on nostettu tarjoajan tai toimittajan kuvauksia, erilaisia sertifiointi- tai laatujärjestelmiä.
- Kriteereitä yhteensä kaikissa tuoteryhmissä 134 kpl
- Eläinten hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä kriteereitä on 51 kpl

Naudanliha ja naudanlihatuotteet 1/3

Kriteerin nimi	Taso	Kriteeriteksti	Todentaminen	Vastuullisuusteema	Lähde
Naudanlihan alkuperämaan ilmoittaminen	**Perustaso**	Naudanlihan alkuperämaa on ilmoitettava. Lisäksi toimittajan pitää ilmoittaa kirjallisesti tieto siitä, missä maassa eläin, josta tuote on peräisin, on: • syntynyt • kasvatettu • teurastettu • prosessoitu ja pakattu.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei) sekä lisäksi tieto alkuperämaasta. Alkuperämaan voi todentaa myös esimerkiksi sertifikaatilla, johon sisältyy vaaditut alkuperämaata koskevat tiedot.	Eläinten hyvinvointi ja terveys, Elintarviketurvallisuus	https://kriteeripankki.fi/c/78
Naudanlihan alkuperämaan ilmoittaminen	**Edelläkävijätaso**	Naudanlihan alkuperämaa on ilmoitettava. Lisäksi toimittajan pitää pyydettäessä kirjallisesti ilmoittaa tieto siitä, missä tilalla (pitopaikka) eläin/eläimet, josta liha on peräisin, on: • syntynyt • kasvatettu ja missä eläin/eläimet on • teurastettu (teurastamo) • prosessoitu ja pakattu (jalostaja).	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei) sekä lisäksi tieto alkuperämaasta. Alkuperämaan voittodentaa myös esimerkiksi sertifikaatilla, johon sisältyy vaaditut alkuperämaata koskevat tiedot.	Eläinten hyvinvointi ja terveys, Elintarviketurvallisuus	https://kriteeripankki.fi/c/79
Naudanlihan ja naudanlihatuotteen luomutuotanto	**Perustaso**	Naudanliha on luonnonmukaisesti tuotettu luomuasetuksessa (EU) 2018/848 määritellyllä tavalla.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Lisäksi sertifiointi, joka täyttää asetuksen mukaisen luomumääritelmän esimerkiksi EU:n luomutunnus Euro-lehti tai valvontaviranomaisen luomusertifiointi.	Eläinten hyvinvointi ja terveys; Luonnon monimuotoisuus	https://kriteeripankki.fi/c/94
Terveydenhuollontoimet	**Perustaso**	Naudanlihan on oltava vähintään 70% peräisin eläimistä, joille on vuosittain tehty eläinlääkärin suorittama terveydenhuoltokäynti, joka sisältää myös eläinten hyvinvoinnin arvion. Tilalla on terveydenhuoltosopimus eläinlääkärin kanssa ja kirjallinen terveydenhuoltosuunnitelma. Vasikoiden mahdollinen nupoutus on tehty käyttäen rauhoitusta, puudutusta ja kivunlievitystä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Lisäksi todistus kuulumisesta Nasevaan tai muu vastaava todentaminen, joka täyttää kriteerin vaatimukset.	Eläinten hyvinvointi ja terveys	https://kriteeripankki.fi/c/83

Naudanliha ja naudanlihatuotteet 2/3

Kriteerin nimi	Taso	Kriteeriteksti	Todentaminen	Vastuullisuusteema	Lähde
Mikrobilääkkeiden käyttö eläinten hoidossa	**Perustaso**	Mikrobilääkkeitä, kuten antibiootteja käytetään vain sairaiden eläinten hoitoon eläinlääkärin määräyksestä ja valvonnassa. Mikrobilääkkeiden käytöstä on pidettävä kirjanpitoa ja sen pitää olla saatavilla pyynnöstä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Lisäksi kolmannen osapuolen todistus, esimerkiksi todistus kuulumisesta Nasevaan tai muu vastaava todentaminen, joka täyttää kriteerin vaatimukset.	Eläinten hyvinvointi ja terveys; Elintarviketurvallisuus	https://kriteeripankki.fi/c/7
Naudanliha ja -lihatuotteen salmonellavapaus	**Perustaso**	Naudanliha/naudanlihatuote on salmonellavapaa kaikista salmonellaserotyypeistä ja tuontielintarvike on testattu komission asetuksen (EY) N:o 1688/2005 liitteiden I - III mukaisesti tai vastaavasti. (Ei koske Suomea ja Ruotsia).	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Lisäksi kaupallinen asiakirja ja tai sertifikaatti, joka vastaa komission asetuksen (EY) 1688/2005 liitteen IV malliin TAI Toimittajan muu selvitys siitä, että tuotteet ovat salmonellavapaita kaikista salmonellaserotyypeistä.	Eläinten hyvinvointi ja terveys, Elintarviketurvallisuus	https://kriteeripankki.fi/c/80
Naudanliha ja -lihatuotteen salmonellavapaus	**Edelläkävijätaso**	Naudanliha/naudanlihatuote on salmonellavapaa kaikista salmonellaserotyypeistä ja tuontielintarvike on testattu komission asetuksen (EY) N:o 1688/2005 liitteiden I - III mukaisesti tai vastaavasti (ei koske Suomea ja Ruotsia). JA Toimittaja antaa pyydettäessä kirjallisen selvityksen tuotantomaan salmonella-valvontaohjelmasta, joka sisältää vähintään seuraavat kohdat: • millä tavalla salmonellaa valvotaan, • mitä salmonellaserotyyppejä valvontavelvoite koskee sekä • mikä on salmonellan esiintyvyys (%) tuotantomaassa. (Ei koske Suomea ja Ruotsia).	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Lisäksi kaupallinen asiakirja ja tai sertifikaatti, joka vastaa komission asetuksen (EY) 1688/2005 liitteen IV malliin. TAI Toimittajan muu selvitys siitä, että tuotteet ovat salmonellavapaita kaikista salmonellaserotyypeistä. Edellisten lisäksi toimittaja antaa pyydettäessä kirjallisen selvityksen tuotantomaan salmonellavalvontaohjelmasta, joka täyttää kriteerin vaatimukset.	Eläinten hyvinvointi ja terveys, Elintarviketurvallisuus	https://kriteeripankki.fi/c/81

Naudanliha ja naudanlihatuotteet 3/3

Kriteerin nimi	Taso	Kriteeriteksti	Todentaminen	Vastuullisuusteema	Lähde
Jatkuva juomaveden saanti	**Perustaso**	Eläimille on mahdollistettu jatkuva juomaveden saanti. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle; 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava; 3) kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. 4) Lyhytaikaisen tarhauksen tai kuljetuksen aikana.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Toimittaja antaa pyydettäessä selvityksen kyseisen maan eläinsuojelulaista tai toimenpiteistä, millä mahdollistetaan jatkuva veden saanti.	Eläinten hyvinvointi ja terveys	https://kriteeripankki.fi/c/664
Eläinten teuraskuljetus	**Perustaso**	Toimittajan ilmoitus kuinka suuri osuus naudanlihan teuraskuljetuksista on kestoltaan korkeintaan 8 tuntia ja kuinka suuri osuus on kestoltaan yli 8 tuntia.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	Eläinten hyvinvointi ja terveys	https://kriteeripankki.fi/c/86
Eläinten teurastus	**Perustaso**	Nauta on tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista ja eläimen pitää olla tajuton ja tunnoton kuolemaansa saakka.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	Eläinten hyvinvointi ja terveys	https://kriteeripankki.fi/c/85
Elintarvikkeen tuottajan vastuullisuusohjelma	**Edelläkävijätaso**	Elintarvikkeen tuottajalla tulee olla vastuullisuusohjelma tai -suunnitelma, joka tähtää vastuullisuuden parantamiseen elintarvikkeen tuotannossa ja/tai sen tuotantoketjussa. Vastuullisuusohjelmasta -tai suunnitelmasta tulee käydä ilmi esimerkiksi toimittajan tekemät toimenpiteet kohdistuen hankittavan elintarvikkeen tuotannon ilmastopäästöjen vähentämiseksi, eläinten hyvinvoinnin lisäämiseksi, luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden oikeuksien turvaamiseksi.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Valitulta sopimustoimittajalta pyydetään sopimuskauden alussa vastuullisuusohjelman tai –suunnitelman toimittamista.	Eläinten hyvinvointi ja terveys; Vähähiilisyys; Luonnon monimuotoisuus	https://kriteeripankki.fi/c/665

Vastuullisuuden seuranta osana sopimuskautta

Esimerkki käsittelee Palvelukeskus Helsingin toimintamallia vastuullisuuden systemaattiseen seurantaan ja todentamiseen hankintojen eri vaiheissa.

Esimerkissä korustuu erityisesti elintarvikehankintoja ja niiden vastuullisuuskriteereiden suunnittelua, toteuttamista sekä seurantaa sopimuskauden aikana.

Palvelukeskus Helsinki – Vastuullisuuden systemaattinen seuranta osana sopimuskautta

Maa- ja metsätalous-ministeriö

Motiva

Palvelukeskus Helsinki

Lue lisää kriteeripankista: https://kriteeripankki.fi/node/715

Ajankohtaista

8.12.2026

Elintarvikehankintojen kotimaisuusaste ja vastuullisuusvaatimukset

Miten vastuullisuus toteutuu julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa? Entä mikä on kotimaisen ruoan osuus julkisissa ruokapalveluissa?

Tervetuloa kuulemaan syksyllä 2026 toteutetun kyselyn tuloksia ja ajankohtaista tilannekuvaa elintarvike- ja ruokapalveluhankintojen vastuullisuudesta ja kotimaisuusasteesta.

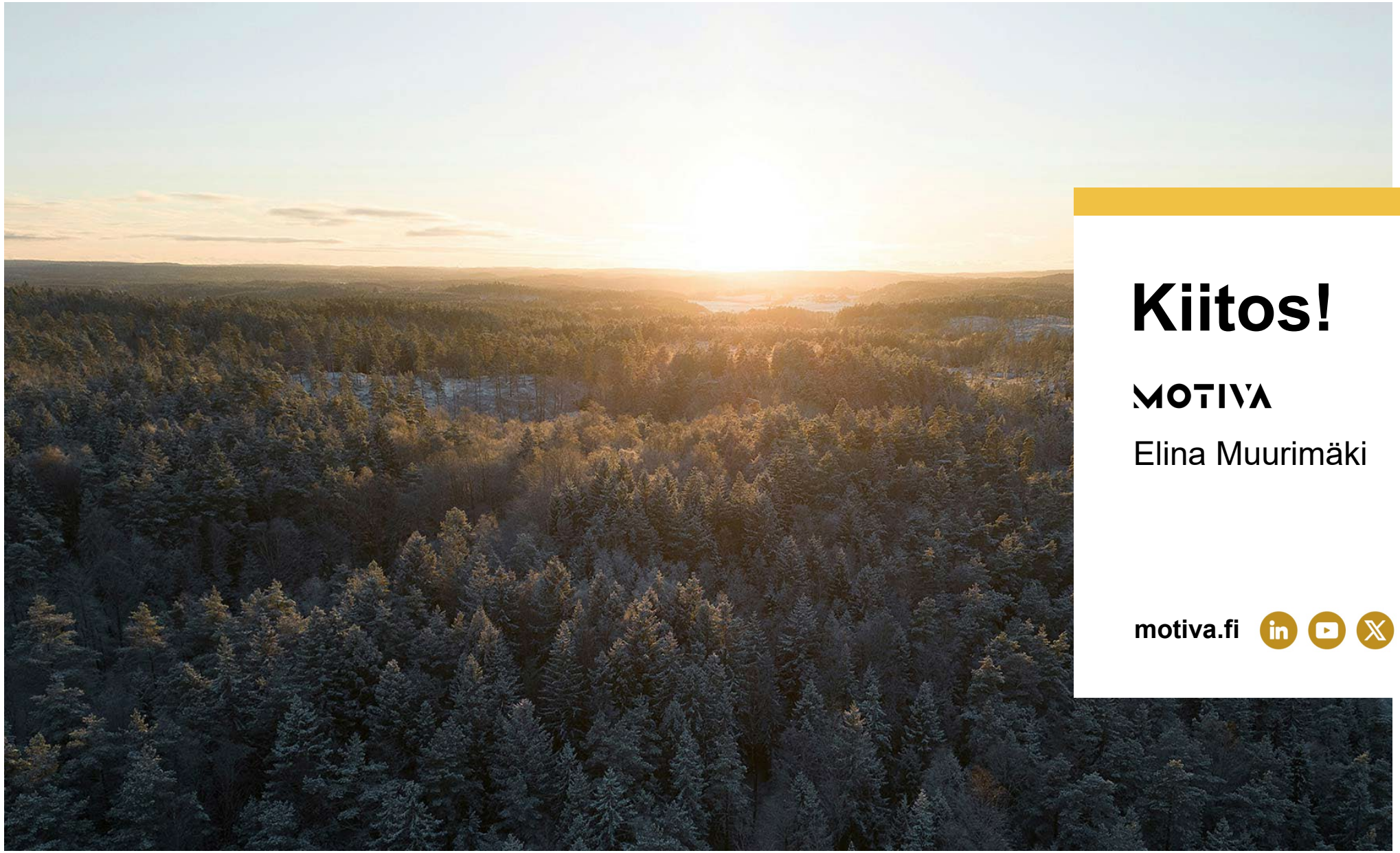

Kiitos!

MOTIVA

Elina Muurimäki

motiva.fi